

Het Prins Bernhard Cultuurfonds ondersteunt niet uitsluitend verenigingen en organisaties. Ook individuele kunstenaars kunnen een aanvraag indienen voor een beurs. Van het Tijl-fonds bijvoorbeeld. Dit fonds dat beheerd wordt door het Prins Bernhard Cultuurfonds beoogt een evenrediger verhouding tot stand te brengen tussen vrouwen en mannen in de beeldende kunst. Vrouwelijke beeldende kunstenaars boven de veertig en met een beperkt inkomen kunnen in aanmerking komen voor een maximale bijdrage van € 2.000 om bijzondere investeringen te kunnen doen voor de productie en promotie van hun eigen werk. De Vlijmense schilderes Chrisje van der Heyden-Ronde heeft het Tijl-fonds om een beurs verzocht.

Info www.prinsbernhardcultuurfonds.nl (button beurzen)

In Den Bosch ligt de mogelijkheid tot herbeleven van verleden om iedere hoek. En met verleden bedoelen de Bosschenaren dan een duik in de tijd van Jeroen Bosch. Diens geschilderde taferelen zijn de bakermat, waarop elke waarachtige Bossche ziel zich gepamperd weet.

Je haalt er je schouders over op, wanneer je net over de rand van de historische binnenstad uit de auto stapt. Het oersaai plein op deze in- en in sombere ochtend, slaat elke fantasie dood. Je kunt hooguit het vagevuur uit een recente periode begrijpen: de volksopstand in deze Graafse buurt.

Laatbloeiër breekt door

Ware en klare schilderstaal

KOOS TUITJER

Middeleeuws

De Vlijmense schilderes Chrisje van der Heyden-Ronde opent de buitendeur van een voormalig schoolcomplex. De sfeer binnen heeft meer weg van een modern retraite-oord: aangeveegde nuchterheid. Met een routineus gebaar verschuift ze haar naam op het bord met de namen van de gebruikers van deze behuizing. Iedereen kan nu weten dat Chrisje Ronde op haar atelier aanwezig is. Zelfs Jeroen Bosch had dit nooit in zijn wanen kunnen bedenken. Een paar stappen verderop gaat de knop om. We stappen een lokaal binnen. Van de muren straalt verwondering op je

Chrisje van der Heyden-Ronde. Het Brabants Zottenbootje, 120x80, olie op doek. Foto: Peter Cox.

af. Hier passen goedgekozen woorden, waaruit elk cynisme over de waan van de dag van vandaag gebannen dient te worden. Hier geeft oprechte verbeelding zich bloot. Gefixeerd op de pastorale middeleeuwse schilderkunst, waarin de hemel nog echt verdient moest worden.

Conceptueel

Een plaats in de hemel zoekt de maakster van dit stille wonderlijke werk niet. Ingetogenheid kenmerkt haar ook niet in de allereerste plaats. Wel geeft ze blijk van een overdonderend enthousiasme met betrekking tot de wereld die zij

Chrisje van der Heyden-Ronde. Foto: Ineke Clarijs.

schept. Maar eerst willen we weten wie zij is en wat zij in dit leven beoogt. Het schilderspad werd pas op latere leeftijd gebaad. Als kind mocht Chrisje Ronde (geboren in 1945) weliswaar de Caran d'Ache schildersprijs gewonnen hebben, kunstenaar worden zat er niet in. 'Een keurig Brabants meisje ging niet naar de academie,' zegt ze terugblikkend. Maar na het opzetten van een gezin en het opvoeden van de kinderen, begon er wat te knagen. Net voor haar veertigste stapte zij de

haar narrenschip naar Bosch

Tilburgse kunstopleiding binnen. Een verkeerde tijd, kun je achteraf vaststellen. Tilburg kookte in die dagen voor de liefhebbers van de conceptuele kunst. Chrisje Ronde: 'Dingen bedenken, daar was ik best goed in. Ik had duizend ideeën bij wijze van spreken. Maar ik wilde schilderen. Uit armoede ben ik 'driedimensionaal' gaan doen, maar zonder veel verve. Uiteindelijk bood een grafisch docent mij toch de mogelijkheden, die ik zocht. Roel Herfst heeft mij de techniek van het schilderen geleerd.'

Traditie

Terug naar het atelier. Dat in Den Bosch is overigens niet haar enige. Ook thuis in Vlijmen heeft de schilderes een klein atelier. Dat huis is als werkplek ook belangrijk omdat het vol boeken staat. Chrisje Ronde leest zich niet alleen in over de periode die haar schilderkunst betreft, haar horizon raakt ook filosofische verten. 'Dat is nodig om de stabiliteit te brengen in waar ik mee bezig ben.' En dat is, nu schilderkunstig gesproken, de traditie in onze tijd zetten. Eigenlijk kun je zeggen dat Chrisje Ronde een

pontje onderhoudt tussen toen en nu. Dat is een passende beeldspraak, wanneer zij de aandacht vestigt op h  ar 'Narrenschip' naar Jeroen Bosch. De varengasten op het doek   gen Middeleeuws. Maar de schilderes benadrukt dat de figuren mensen betreffen, die zij in onze tijd heeft leren kennen. Niet alleen mensen uit haar omgeving, met wie zij spreekt, maar ook uit de literatuur die zij leest. En dan zegt ze over haar schilderen: 'Wat ik doe, is mensen van nu overzetten naar die tijd.'

Verwonderling

Maar ook de schilder spreekt: 'Het neerzetten van de figuren is een kwestie van schetsen, dat niet eens zo veel tijd neemt. Het schilderen zelf, daar gaat het om. Het begint met het inzetten van kleur. Dat is een heel zorgvuldig proces. Het langzaam inzetten van kleur. Eerst is er die basis. Dan begint er een langdurige zoektocht naar kleurcomposities. Om vooral ook licht- en donkerverhoudingen te bepalen. Laag over laag zetten. En dat is meer dan techniek. Dat is voelen en denken. En dan komt het er op aan: er verschijnt iets dat het gewone overstijgt. Maar dat is ook het moment dat ik ervaar dat ik niet verder durf te gaan.' 'In die staat breekt de twee fase van schilderen aan. Dan raak ik die angst kwijt. Je gaat verder, maar het wordt gauw sober en saai. En toch, als je dan doorgaat, gaat het bewegen. Op dat moment komt wat ik zocht: verwondering. Dan snap ik niet meer dat ik het heb gemaakt. Dan is het niet meer van mijzelf. Dan kan ik ook niet meer stoppen om er naar te kijken. Dan is het klaar.' Ware en klare schildertaal.

Chrisje van der Heyden-Ronde. Brabantse Poffer, 100x70 cm, olie op doek. Foto: Peter Cox.